

دوره‌ی متوسطه‌ی دوم

(پایه‌ی دهم انسانی)

۲۴ دی ماه ۹۵

ردیف	مواد امتحانی	صفحه‌ی
۱	فارسی (۱)	۳
۲	عربی زبان قرآن (۱)	۴
۳	دین و زندگی (۱)	۵
۴	زبان انگلیسی (۱)	۶
۵	زبان انگلیسی (۱) (شاهد - کواه)	۷
۶	ریاضی و آمار (۱)	۸
۷	اقتصاد	۹
۸	علوم و فنون ادبی (۱)	۱۰
۹	تاریخ (۱) ایران و جهان باستان	۱۱
۱۰	جغرافیای ایران	۱۲
۱۱	جامعه‌شناسی (۱)	۱۳
۱۲	جامعه‌شناسی (۱) (شاهد - کواه)	۱۴
۱۳	منطق	۱۵
۱۴	منطق (شاهد - کواه)	۱۵

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف مام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی ۶۴۶۳-۰۲۱ داخلی ۱۶۵

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

فارسی (۱)

۱-

(همیر اصفوانی)

اهرام: هرم‌ها، جسم‌هایی مخروطی‌شکل (احرام: دو تکه جامه‌ی نادوخته که در ایام حج یکی را به کمر می‌بندند و دیگری را به دوش می‌اندازند). / خشت: آجر خام و ناپخته / مهمیز: آلتی فلزی که هنگام سواری بر پاشنه‌ی چکمه می‌بندند / ماسوا: ماسوی‌الله، هر چه به‌جز خدای تعالی

(واژه، صفحه‌های ۶۲ و ۶۳ کتاب فارسی)

۲-

(سپیده قلاهی)

در متن صورت سؤال واژه‌ی «سیرت» نادرست نوشته شده است.

(املا، صفحه‌ی ۵۵ کتاب فارسی)

۳-

(همیر اصفوانی)

معروف‌ترین مرثیه‌ی واقعه‌ی عاشورا در ادبیات فارسی، مرثیه‌ای است با مطلع «باز این چه شورش است که در خلق عالم است»، اثر محتشم کاشانی. دیگر گزینه‌ها، به ترتیب معرف «خواجه نظام‌الملک طوسی»، «خاقانی» و «سیف فرغانی» است.

(تاریخ ادبیات، صفحه‌ی ۷۲ کتاب فارسی)

۴-

(همیر اصفوانی)

واژه‌های مشتق:

نویسنده: نویس + سنده / اسپانیایی: اسپانیا + (ی) ی / خواندنی: خواند + ن + ی / زندگی: زنده + (گ) ی / اصلی: اصل + ی

واژه‌های مشتق‌مرکب:

تأثیرگذاری: تأثیر + گذار + ی / داستان‌نویسی: داستان + نویس + ی / انکارشدنی: انکار + شد + ن + ی

(دانش‌های ادبی، صفحه‌های ۵۱ و ۶۶ کتاب فارسی)

۵-

(سپیده قلاهی)

بازگردانی بیت صورت سؤال: «ای طایر قدس، همت بدرقه‌ی راهم کن که راه مقصد دراز است و من نوسفرم.»

واضح است که «م» پس از «همت»، در اصل پس از «راه» قرار داشته است. «م» انتهایی بیت نیز نشانه‌ی فعل اسنادی است.

(دانش‌های ادبی، صفحه‌ی ۵۱ کتاب فارسی)

۶-

(مفیدامین زمان‌وزیری)

در همه‌ی گزینه‌ها، «وابسته + هسته + وابسته» ساختار گروه اسمی است، به‌جز گروه «روز سرنوشت‌ساز نبرد» که وابسته‌ی پیشین ندارد و ساختار آن «هسته + وابسته + وابسته» است.

(دانش‌های ادبی، صفحه‌ی ۶۶ کتاب فارسی)

۷-

(سپهر حسن‌فان‌پور)

در بیت می‌خوانیم: «قحطی تا حدی که مرد، از فرط بی‌قوتی مانند شمع چشم خود را در آتش می‌سوزاند و به کار می‌برد.» واضح است که «مرد»، نهاد است و گروه «چشم خود» که «چشم» هسته‌ی آن است، مفعول است.

(دانش‌های ادبی، صفحه‌ی ۶۶ کتاب فارسی)

۸-

(سپهر حسن‌فان‌پور)

در بیت گزینه‌ی «۱» همه‌ی واژه‌ها در معنای حقیقی خود به کار رفته است. در بیت گزینه‌ی «۲» «سر» به معنای «قصد»، در بیت گزینه‌ی «۳» «سر» به معنای «عقل» و در بیت گزینه‌ی «۴» «دل» به معنای «فکر و میل» به کار رفته است که همگی مجاز هستند.

(آرایه‌های ادبی، صفحه‌های ۷۰ و ۷۱ کتاب فارسی)

۹-

(سپهر حسن‌فان‌پور)

به‌جز بیت گزینه‌ی «۲»، در همه‌ی ابیات این مفهوم که جهان در گذر است و ثباتی در آن نیست، آمده است. بیت گزینه‌ی «۲» می‌گوید: «هر کاری انسان می‌کند، در واقع خواست خدا را اجرا می‌کند.»

(مفهوم، مشابه صفحه‌ی ۵۲ کتاب فارسی)

۱۰-

(مفیدامین زمان‌وزیری)

معنای عبارات صورت سؤال:

«الدهرُ یومان یومَ لکَ و یومَ علیک»: دنیا دور روز است، یکی برای تو و دیگری علیه تو.

«کُلُّ نَفْسٍ دَائِقَةٌ الْمَوْتِ»: همه کس چشنده‌ی طعم مرگ است.

مفهوم ابیات:

الف. اگر همه‌ی امور دنیا محدودیتی داشته باشد، عجایب آن محدودیت ندارد.

ب. این دنیا، گاهی برای انسان لذت‌بخش است و گاهی عذاب‌آور.

ج. همه‌ی ما از آن مرگیم، هر چند سال‌های زیادی زندگی کنیم.

د. بیتی مدحی است در وصف عطای پادشاه.

(مفهوم، صفحه‌ی ۷۱ کتاب فارسی)

عربی زبان قرآن (۱)

۱۱-

(درویشعلی ابراهیمی، ترجمه، صفحه‌ی ۳۸)

«لایحوز»: جایز نیست / «نقاط الخلاف»: تقاطع اختلاف / «أن نصر»: پافشاری کنیم / «تعايش»: زندگی کنیم / «مع بعضنا»: با هم / «تعايشاً سلمياً»: به صورت مسالمت‌آمیز

۱۲-

(هسام حاج‌مؤمن، ترجمه، ترکیبی)

فعل «تَنخَّرَجِين» در صیغه‌ی مفرد مؤنث مخاطب است؛ یعنی دوم شخص مفرد برای زن. پس ترجمه‌اش «فارغ‌التحصیل می‌شوی» است.

۱۳-

(هسام حاج‌مؤمن، ترجمه، ترکیبی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «يُجَالِسُ» فعل مضارع از مصدر «مُجَالَسَةٌ» به معنای «همنشینی کردن» است، نه «نشاندن».

گزینه‌ی «۲»: «الاجْتِنَابُ» یعنی «خودداری کردن، پرهیز کردن» پس «بازداشتن» درست نیست.

گزینه‌ی «۳»: در این گزینه ضمیر «ها» ترجمه نشده: «باورشان نمی‌کنی.»

۱۴-

(هسام حاج‌مؤمن، لغت، ترکیبی)

در مجموعه‌ی «گردهمایی، جشنواره، جشن، میهمانی» همه‌ی کلمات بر اجتماع انسان‌ها دلالت دارند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: در «باران‌ها، گردباد، ماهی، برف‌ها»، سه کلمه پدیده‌های جوئی هستند و یکی موجود زنده.

گزینه‌ی «۲»: در «مَلَتْ، قبیله، اَمَتْ، ضرب‌المثل‌ها»، سه کلمه مجموعه‌ای از انسان‌ها هستند، ولی «ضرب‌المثل‌ها» با سه تای دیگر تناسب ندارد.

گزینه‌ی «۴»: در «آموخت، پراکنده شد، دریافت، شناخت»، سه کلمه بر یادگیری دلالت دارند و یکی نه.

۱۵-

(سمر سوپیل‌مقدم، قواعد، صفحه‌ی ۲۷ و ۴۰)

کلمه‌ی «تُكذِّبَانِ» فعل مضارع در صیغه‌ی ثنای مخاطب از مصدر «تَكْذِيبٌ» و از باب «تفعیل» است، بنابراین از باب «تَفَعَّلَ» نادرست است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «بَلَّغَ» فعل امر در صیغه‌ی مفرد مذکر از مصدر «تَبْلِغٌ» و از باب «تفعیل» است.

گزینه‌ی «۲»: «يَتَحَدَّثَانِ» فعل مضارع در صیغه‌ی ثنای مذکر غائب از مصدر «تَحَدَّثَ» و از باب «تَفَعَّلَ» است.

گزینه‌ی «۳»: «أَنْزَلْنَا» فعل ماضی در صیغه‌ی متکلم مع‌الغیر از مصدر «إِنْزَالٌ» و از باب «إِفْعَالٌ» است.

۱۶-

(سمر سوپیل‌مقدم، قواعد، صفحه‌ی ۳۲ و ۴۵)

«تَلَمَّوا» فعل امر در صیغه‌ی جمع مذکر مخاطب است و ضمیر مناسب آن «أنتم» می‌باشد.

ضمیر مناسب فعل‌ها در سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: فعل (ماضی در صیغه‌ی مفرد مذکر غائب): هو

گزینه‌ی «۲»: فعل (مضارع در صیغه‌ی متکلم وحده): أنا

گزینه‌ی «۳»: فعل (امر در صیغه‌ی جمع مذکر مخاطب): أنتم

۱۷-

(درویشعلی ابراهیمی، قواعد، صفحه‌ی ۲۹ و ۴۲)

باب «تفعیل» هم مانند باب «إفعال» برای تبدیل فعل لازم به فعل متعدی است نه برعکس.

۱۸-

(درویشعلی ابراهیمی، قواعد، صفحه‌ی ۳۰)

همه‌ی افعال این گزینه متعدی هستند: «فرستاد، قطع می‌کند، گرامی داشت».

تشریح گزینه‌های دیگر:

در گزینه‌ی «۱»: «زَانٌ وَ ذَكَرْتُ»، در گزینه‌ی «۲»: «أَشْتَرِي» و در گزینه‌ی «۴»: «أَشْكُرُ» متعدی است.

۱۹-

(مریم آقاییاری، قواعد، صفحه‌های ۳۲، ۳۵، ۴۴ و ۴۸)

ترجمه‌ی عبارت گزینه‌ی «۲»، «من و هم‌کلاسی‌ام نامه‌هایی را از طریق اینترنت دریافت

کردیم.»

«سلمنا» یعنی «صلح کردیم» برای این جمله مناسب نیست. فعل مناسب «اسْتَمْنَا» به معنای «دریافت کردیم» است.

۲۰-

(مریم آقاییاری، مکالمه، صفحه‌ی ۳۱ و ۴۳)

این کیف برای چه کسی است؟ - اشکالی ندارد. (این مکالمه نادرست است.)

دین و زندگی (۱)

۲۱-

(هامر دورانی)

با توجه به سخن پیامبر (ص) می‌فهمیم که «باهوش‌ترین مومنان» کسانی‌اند که فراوان به یاد مرگ‌اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می‌کنند.

(صفحه‌ی ۴۳ کتاب درسی، درس ۴)

۲۲-

(مرتضی مفسنی‌کبیر)

هر دو مورد بیان شده در صورت سؤال، بیانگر ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی هستند.

(صفحه‌های ۵۵ و ۵۶ کتاب درسی، درس ۵)

۲۳-

(فیروزنژاد نیف - تبریز)

یکی از دلایلی که سبب می‌شود عده‌ای دست به انکار معاد بزنند، این است که چنان واقعی‌های بزرگ و با عظمتی را با قدرت محدود خود می‌سنجند و چون آن را امری بسیار بعید می‌یابند، به انکار آن می‌پردازند. حال آن که بعید بودن چیزی برای انسان هرگز دلیل بر غیرممکن بودن آن نیست.

(صفحه‌ی ۵۴ کتاب درسی، درس ۵)

۲۴-

(سیرافسان هنری)

آیه‌ی ۸۷ سوره‌ی نساء: «الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامة...» به خبر از جهان آخرت اشاره دارد و سایر آیات به ضرورت معاد براساس حکمت و عدل الهی اشاره دارند.

(صفحه‌ی ۵۳ کتاب درسی، درس ۵)

۲۵-

(سیرهای هاشمی)

انسان‌ها از خداوند می‌خواهند که: «ربّ ارجعون: پروردگارا مرا (به دنیا) بازگردانید.» با این هدف که: «لعلی اعمل صالحاً فیما ترکت: باشد که عمل صالح انجام دهم.»

(صفحه‌ی ۶۳ کتاب درسی، درس ۶)

۲۶-

(سیرهای هاشمی)

«توفی» یعنی این که خداوند در لحظه‌ی مرگ، روح انسان را که حقیقت وجود اوست، به طور تمام و کمال دریافت می‌کند و این موضوع کاملاً در مورد بُعد روحانی است؛ چرا که بُعد جسمانی او توسط فرشتگان مرگ دریافت نمی‌شود و اگرچه بدن حیات خود را از دست می‌دهد اما روح هم‌چنان به فعالیتش ادامه می‌دهد.

(صفحه‌ی ۶۳ کتاب درسی، درس ۶)

۲۷-

(مرتضی مفسنی‌کبیر)

ندای پیامبر (ص) به کشتگان لشکر کفار در جنگ بدر، مربوط به حیات برزخی است. آیه‌ی شریفه‌ی «قال ربّ ارجعون لعلی اعمل صالحاً» در رابطه با برزخ است.

(صفحه‌های ۶۳ و ۶۵ کتاب درسی، درس ۶)

۲۸-

(فیروزنژاد نیف - تبریز)

برچیده شدن بساط حیات انسان و دیگر موجودات ← مرگ اهل آسمان‌ها و زمین آغاز شدن حیات مجدد ← زنده شدن همه‌ی انسان‌ها

(صفحه‌های ۷۳ و ۷۴ کتاب درسی، درس ۷)

۲۹-

(مرتضی مفسنی‌کبیر)

این آیه از زبان بدکاران است که در قیامت، پس از سوگند دروغ، درباره‌ی آنان آمده است.

(صفحه‌ی ۷۵ کتاب درسی، درس ۷)

۳۰-

(سیرهای هاشمی)

پیامبران و امامان، همان‌گونه که در دنیا ناظر و شاهد بر اعمال انسان‌ها بوده‌اند، در روز قیامت نیز شاهدان دادگاه عدل الهی‌اند و چون ظاهر و باطن اعمال انسان‌ها را در دنیا دیده‌اند و از هر خطایی مصون و محفوظ‌اند، بهترین گواهان قیامت‌اند.

(صفحه‌ی ۷۴ کتاب درسی، درس ۷)

زبان انگلیسی (۱)

۳۱-

(علی عاشوری)

ترجمه‌ی جمله: «زبان اسپانیایی او بد است، ولی زبان ایتالیایی او حتی بدتر است.»

صفت عالی	صفت تفضیلی	صفت ساده
the worst	worse	bad

(گرامر، صفحه‌ی ۵۶ کتاب درسی، درس ۲)

۳۲-

(علی شلوهی)

ترجمه‌ی جمله: «چرا داری می‌خندی؟ این اصلاً خنده‌دار نیست.»

نکته‌ی مهم درسی

وقتی مقایسه‌ای بین دو یا چند چیز صورت نمی‌گیرد، باید از صفت ساده استفاده کنیم. گزینه‌های اول، دوم و سوم همگی صفت‌هایی برای مقایسه هستند.

(گرامر، صفحه‌ی ۵۳ کتاب درسی، درس ۲)

۳۳-

(یواد مؤمنی)

ترجمه‌ی جمله: «تعجبی ندارد که شما گرسنه‌اید. هیچ صبحانه‌ای نخوردید.»

(۱) نشانه

(۲) انتخاب

(۳) حقیقت

(۴) شگفتی، تعجب

(واژگان، صفحه‌ی ۵۲ کتاب درسی، درس ۲)

۳۴-

(عبدالرشید شفیعی)

ترجمه‌ی جمله: «مغز می‌تواند مقدار زیادی اطلاعات را ذخیره کند.»

(۱) سلول

(۲) قلب

(۳) مغز

(۴) پلاسما

(واژگان، صفحه‌ی ۶۹ کتاب درسی، درس ۲)

۳۵-

(علی عاشوری)

ترجمه‌ی جمله: «۵۰ درصد از مردم می‌خواستند اعضایشان را بعد از مرگ اهدا کنند

تا زندگی دیگران را نجات دهند.»

(۱) ماهیچه

(۲) عضو (بدن)

(۳) عضو

(۴) متن

(واژگان، صفحه‌ی ۶۹ کتاب درسی، درس ۲)

۳۶-

(علی شلوهی)

ترجمه‌ی جمله: «شیراز و اصفهان دو مکان جالب برای بازدیدکنندگان مختلف

هستند.»

(۱) جالب

(۲) خوشمزه

(۳) مهربان

(۴) بادقت

(واژگان، صفحه‌ی ۶۹ کتاب درسی، درس ۲)

۳۷-

(میرحسین زاهدی)

ترجمه‌ی جمله: «عبارت مشخص شده "safe cells" در پاراگراف ۱ اشاره می‌کند به

"white cells" سلول‌های سفید.»

(درک مطلب)

۳۸-

(میرحسین زاهدی)

ترجمه‌ی جمله: «خون مایع ارزشمندی است زیرا که آن دارای سلول‌ها و پروتئین‌ها

است.»

(درک مطلب)

۳۹-

(میرحسین زاهدی)

ترجمه‌ی جمله: «طبق متن، وقتی که شما ورزش می‌کنید، قلب سریع‌تر کار می‌کند و

خون بیش‌تری با اکسیژن تازه را به ماهیچه‌ها می‌فرستد.»

(درک مطلب)

۴۰-

(میرحسین زاهدی)

ترجمه‌ی جمله: «خون در بدن همه‌ی کارهای زیر به‌جز فراهم کردن واحدهای خون

برای بیمارانی که به آن‌ها نیاز دارند را انجام می‌دهد.»

(درک مطلب)

زبان انگلیسی (۱) شاهد «گواه»

۴۱-

(کتاب جامع انگلیسی دهم)

ترجمه‌ی جمله: «این کتاب‌ها گران هستند، اما آن یکی گران‌ترین (در بین) همه است.»

عبارت "of all" در آخر جمله نشان می‌دهد که به صفت عالی نیاز داریم.

(گرامر، صفحه‌ی ۵۷ کتاب درسی، درس ۲)

۴۲-

(کتاب جامع انگلیسی دهم)

ترجمه‌ی جمله: «بیابان لوت در ایران داغ‌ترین مکان در جهان است.»
مقایسه بین بیابان لوت و دیگر مکان‌های دنیا است و این یعنی این که، باید از صفت عالی استفاده کنیم.

(گرامر، صفحه‌ی ۵۴ کتاب درسی، درس ۲)

۴۳-

(کتاب جامع انگلیسی دهم)

ترجمه‌ی جمله: «آیا شما مطمئن هستید که ببرها می‌توانند از درخت‌ها بالا بروند؟»

(۱) عصبانی (۲) مطمئن
(۲) شجاع (۴) واضح

(واژگان، صفحه‌ی ۶۷ کتاب درسی، درس ۲)

۴۴-

(کتاب جامع انگلیسی دهم)

ترجمه‌ی جمله: «پدرم همیشه مرا با برادرم مقایسه می‌کند. من آن (کار) را دوست ندارم.»

(۱) دفاع کردن (۲) مقایسه کردن
(۲) به‌نظر رسیدن (۴) نشان دادن

(واژگان، صفحه‌ی ۵۹ کتاب درسی، درس ۲)

۴۵-

(کتاب جامع انگلیسی دهم)

ترجمه‌ی جمله: «راننده کنترل را از دست داد و اتوبوس به داخل رودخانه رفت.»

(۱) کنترل (۲) بدن
(۲) تمرین (۴) خطر (واژگان)

۴۶-

(کتاب جامع انگلیسی دهم)

(۱) چرخش (۲) جو

(۳) جزئیات (۴) حرکت (کلوزتست)

۴۷-

(کتاب جامع انگلیسی دهم)

(۱) شبیه به (۲) متفاوت از

(۳) نزدیک به (۴) شبیه (کلوزتست)

۴۸-

(کتاب جامع انگلیسی دهم)

(۱) زندگی، حیات (۲) باد

(۳) رودخانه (۴) سیاره (کلوزتست)

۴۹-

(کتاب جامع انگلیسی دهم)

(۱) خطرناک (۲) خوشمزه

(۳) مناسب (۴) سخاوتمند (کلوزتست)

۵۰-

(کتاب جامع انگلیسی دهم)

(۱) دفاع کردن (۲) در معرض خطر قرار دادن

(۳) حمله کردن (۴) شرکت کردن (کلوزتست)

ریاضی و آمار (۱)

-۵۱

(سیرمهمر طبیب زاره، معادله‌های شامل عبارتهای گویا، صفحه‌ی ۴۸ تا ۵۲)

$$x=1 \Rightarrow \frac{(1)^2 - 8}{1+12} = \frac{1-3}{1+4} + \frac{b(1)^2}{1+3} \Rightarrow \frac{-7}{13} = \frac{-2}{5} + \frac{b}{4} \Rightarrow \frac{2}{5} - \frac{7}{13} = \frac{b}{4}$$

$$\Rightarrow \frac{-25+26}{65} = \frac{b}{4} \Rightarrow \frac{-1}{65} = \frac{b}{4} \Rightarrow b = \frac{-36}{65}$$

-۵۲

(سیرمهمر طبیب زاره، معادله‌های شامل عبارتهای گویا، صفحه‌ی ۴۸ تا ۵۲)

مخرج مشترک معادله $x(x-2)$ می‌باشد، داریم:

$$\frac{x^2 - 2x + 2}{x^2 - 2x} - \frac{(1+x)(x-2)}{x(x-2)} - \frac{x(x-1)}{x(x-2)} = 0$$

$$\Rightarrow \frac{x^2 - 2x + 2 - x^2 + x + 2 - x^2 + x}{x^2 - 2x} = 0$$

$$\Rightarrow \frac{-x^2 + 4}{x^2 - 2x} = 0 \Rightarrow x^2 - 4 = 0 \Rightarrow \begin{cases} x=2 \text{ ق ق} \\ x=-2 \end{cases}$$

$x=2$ قابل قبول نمی‌باشد، زیرا ریشه‌ی مخرج می‌باشد.

-۵۳

(امیر زرانروز، معادله‌های شامل عبارتهای گویا، صفحه‌ی ۴۸ تا ۵۲)

اگر فرض کنیم x روز طول بکشد تا کارگر دوم به تنهایی کار را تمام کند در این صورت کارگر اول به تنهایی کار را در $(x-10)$ روز تمام می‌کند. لذا می‌توان گفت کارگر اول در یک روز $\frac{1}{x-10}$ کل کار و کارگر دوم در یک روز $\frac{1}{x}$ کل کار را انجام می‌دهد، پس می‌توان نوشت:

$$\frac{1}{x} + \frac{1}{x-10} = \frac{1}{12} \Rightarrow \frac{x-10+x}{x(x-10)} = \frac{1}{12}$$

$$\xrightarrow{\text{اتحاد جمله‌ی مشترک}} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} x^2 - 34x + 120 = 0 \xrightarrow{(x-30)(x-4)} = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x-30=0 \Rightarrow x=30 \text{ ق ق} \\ x-4=0 \Rightarrow x=4 \text{ غ ق} \end{cases}$$

-۵۴

(کوروش داوری، مفهوم تابع، صفحه‌ی ۵۴ تا ۶۳)

در گزینه‌ی «۲» دو زوج مرتب $(2, \sqrt{3})$ و $(\sqrt{4}, -1)$ دارای مؤلفه‌های اول یکسان می‌باشند و مؤلفه‌های دوم آن‌ها با هم برابر نیست، پس تابع نمی‌باشد.

-۵۵

(امیر زرانروز، مفهوم تابع، صفحه‌ی ۵۴ تا ۶۳)

از عدد ۴ در مجموعه‌ی A دو پیکان خارج شده، پس برای آن‌که نمودار مورد نظر بیان‌گر تابع باشد، مقادیر انتهایی پیکان‌های مربوط به عدد ۴ باید با هم مساوی باشند:

$$a+1 = -2 \Rightarrow a = -2-1 \Rightarrow a = -3$$

حال به‌ازای $a = -3$ حاصل $(a-1)$ برابر -4 می‌شود. چون -4 در مجموعه‌ی A دوبار تکرار شده لذا مؤلفه‌های دوم مربوط به -4 باید مساوی باشند، لذا:

$$2b+1 = 8 \Rightarrow 2b = 7 \Rightarrow b = \frac{7}{2}$$

$$\Rightarrow a+b = -3 + \frac{7}{2} = \frac{1}{2}$$

-۵۶

(فاطمه فحیمیان، مفهوم تابع، صفحه‌ی ۵۴ تا ۶۳)

هر خط موازی محور y ها نمودار تابع را حداکثر در یک نقطه قطع می‌کند، پس با توجه به این مفهوم نمودار گزینه‌ی «۴» تابع می‌باشد.

-۵۷

(مهمر پوراهمیری، مفهوم تابع، صفحه‌ی ۵۴ تا ۶۳)

چون دو زوج مرتب $(-5, 7)$ و $(-5, 2a+1)$ دارای مؤلفه‌ی اول یکسان می‌باشند، پس برای تابع بودن می‌بایست مؤلفه‌ی دوم یکسان نیز داشته باشند. پس داریم:

$$2a+1 = 7 \Rightarrow 2a = 7-1 = 6 \Rightarrow a = 3$$

$$\Rightarrow f = \{(-5, 7), (3, 2b), (3, b+3)\}$$

دو زوج مرتب $(3, 2b)$ و $(3, b+3)$ نیز دارای مؤلفه‌ی اول یکسان می‌باشند، پس می‌بایست مؤلفه‌ی دوم یکسان نیز داشته باشد.

$$2b = b+3 \Rightarrow b = 3 \Rightarrow a+b = 3+3 = 6$$

-۵۸

(سیره تارا علوی آرزو، ضابطه‌ی جبری تابع، صفحه‌ی ۶۴ تا ۶۹)

x	$f(x) = \frac{4\sqrt{x+1} - x}{x-1}$
۳	$\frac{4\sqrt{3+1} - 3}{3-1} = \frac{4\sqrt{4} - 3}{2} = \frac{5}{2}$
۸	$\frac{4\sqrt{8+1} - 8}{8-1} = \frac{4\sqrt{9} - 8}{7} = \frac{4}{7}$
۱۵	$\frac{4\sqrt{15+1} - 15}{15-1} = \frac{4\sqrt{16} - 15}{14} = \frac{1}{14}$

$\Rightarrow R_f = \{\frac{5}{2}, \frac{4}{7}, \frac{1}{14}\}$

R_f برد تابع و برابر با مؤلفه‌های دوم در نمایش زوج مرتب‌ها است.

-۵۹

(مهمر بفرایی، ضابطه‌ی جبری تابع، صفحه‌ی ۶۴ تا ۶۹)

$$f(-2) = 3 \times (-2)^2 - 1 = 11$$

$$f(-1) = 3 \times (-1)^2 - 1 = 2$$

$$f(0) = 3 \times (0)^2 - 1 = -1$$

$$f(1) = 3 \times (1)^2 - 1 = 2$$

$$f(2) = 3 \times (2)^2 - 1 = 11$$

$$\Rightarrow B = \{-1, 2, 11\}$$

-۶۰

(امیر زرانروز، ضابطه‌ی جبری تابع، صفحه‌ی ۶۴ تا ۶۹)

$$y = 3x - 2 \Rightarrow \begin{cases} x=1 \rightarrow y = 3(1) - 2 = 1 \\ x=2 \rightarrow y = 3(2) - 2 = 4 \\ x=3 \rightarrow y = 3(3) - 2 = 7 \end{cases} \Rightarrow R_f = \{1, 4, 7, 10\}$$

$$y = 3x - 2 \Rightarrow \begin{cases} y=5 \rightarrow 3x - 2 = 5 \Rightarrow x = \frac{7}{3} \\ y=10 \rightarrow 3x - 2 = 10 \Rightarrow x = 4 \end{cases} \Rightarrow D_f = \{1, 2, 3, \frac{7}{3}, 4\}$$

$$\Rightarrow \text{مجموع اعداد خواسته شده} = 1 + 4 + 7 + \frac{7}{3} + 4 = \frac{55}{3}$$

اقتصاد

۶۱-

(هژبر رهیمی، پول، صفحه‌های ۵۴ و ۶۰)

قبل از شکل‌گیری خدمات نوین بانک، نقدینگی کل مساوی مجموع مسکوکات و اسکناس‌های در گردش و خارج از گردش (پس‌انداز خانگی) بود. با وجود تأثیرات زیاد پول فلزی بر جامعه بشری، در این زمینه باز هم مشکلاتی وجود داشت که مهم‌ترین آن‌ها محدود بودن میزان طلا و نقره‌ی در دسترس بشر بود.

۶۲-

(سیره‌تارا علوی‌آزری، پول، صفحه‌ی ۵۹)

الف) پول در مقابل سطح عمومی قیمت‌ها ارزش خود را حفظ نکرده و قدرت خریدش را از دست داده است.
ب) رابطه‌ی قدرت خرید پول با سطح عمومی قیمت‌ها یک رابطه‌ی غیرمستقیم است.
ج) قدرت خرید پول دستخوش تغییر شده است چون یک واحد پول نتوانسته ارزش خود را در طول زمان حفظ کند.
د) تورم علت کاهش قدرت خرید پول است.

۶۳-

(سپهر حسن‌فان‌پور، پول، صفحه‌ی ۶۰)

الف) گاهی افراد با شنیدن کاهش نرخ تورم به اشتباه انتظار دارند که سطح عمومی قیمت‌ها کاهش یافته و اجناس ارزان‌تر شده باشد، در حالی که کاهش تورم به معنای کاهش شتاب افزایش قیمت‌ها است و قیمت‌ها همچنان با شتابی کمتر از قبل، افزایش خواهد یافت.
ب) فقط زمانی می‌توان از افزایش نقدینگی صحبت کرد که نرخ رشد آن از نرخ رشد تورم بیشتر شده باشد.

۶۴-

(سیره‌تارا علوی‌آزری، بانک، صفحه‌های ۶۶ تا ۶۸)

الف) چک به محض رؤیت بانک و بدون اطلاع قبلی قابل پرداخت است. به این دلیل به آن «سند دیداری» می‌گویند.
ب) زمان بازپرداخت «اسناد اعتباری کوتاه‌مدت» یک سال یا کمتر است.
ج) طلبکار پس از دریافت سفته باید «آن را تا زمان سررسید نزد خود نگاه‌دارد».
د) سفته را می‌توان از «بانک‌ها» خریداری کرد.
ه) افراد یا مؤسسات خصوصی با خرید اسناد اعتباری بلندمدت، ضمن دریافت سود «علی‌الحساب» در فواصل زمانی مشخص شده، اصل طلب خود را در زمان سررسید دریافت می‌کنند.

۶۵-

(زهرا مومری، بانک، صفحه‌ی ۶۶)

بانک‌ها به منظور عملیات اعطای وام و اعتبار، اسناد مختلفی تهیه کرده‌اند تا ضمن ارائه‌ی خدمت، در کوتاه‌ترین زمان بتوانند طلب خود را از وام‌گیرنده دریافت کنند. این اسناد قابل انتقال‌اند و صاحبان آن‌ها می‌توانند قبل از سررسید، آن‌ها را به دیگران منتقل کنند.

۶۶-

(زهرا مومری، بانک، صفحه‌ی ۶۹)

در قرارداد قرض‌الحسنه، قرض‌گیرنده متعهد می‌شود که عین مال یا قیمت آن را در زمان معین بازپس دهد.

۶۷-

(سپهر حسن‌فان‌پور، بازار سرمایه، صفحه‌ی ۷۳ و ۷۴)

گاهی اوراق مشارکت می‌تواند مانند سهام در بازار سرمایه خرید و فروش شود.

۶۸-

(سپهر حسن‌فان‌پور، بازار سرمایه، صفحه‌ی ۷۴)

بورس با بررسی و شفاف‌سازی اطلاعات مالی شرکت‌ها و قیمت‌گذاری سهام و اوراق بهادار تا حدودی از نوسان شدید قیمت‌ها جلوگیری می‌کند و با تشویق مردم به پس‌انداز و به‌کارگیری پس‌اندازها در فعالیت‌های مفید اقتصادی در کاهش نرخ تورم مؤثر است.

۶۹-

(سپهر حسن‌فان‌پور، رشد، توسعه و پیشرفت، صفحه‌ی ۷۹ تا ۸۱)

عبارات «ب» و «ه» تنها عبارات صحیح سؤال هستند.

تشریح عبارات نادرست:

الف) مفهوم توسعه شامل رشد نیز هست؛ اما هر رشدی را نمی‌توان توسعه دانست.
ج) نرخ دلار برابری قدرت خرید سالانه توسط سازمان‌های بین‌المللی محاسبه و اعلام می‌شود و ارتباط مستقیمی با نرخ دلار موجود در بازار ارز ندارد.
د) توسعه مفهومی کمی - کیفی است.

۷۰-

(سیره‌تارا علوی‌آزری، رشد، توسعه و پیشرفت، صفحه‌های ۸۱ و ۸۲)

الف) در کشور موزامبیک نرخ باسوادی بزرگسالان ۵۰/۶ درصد است.
ب) کشور ایران رتبه‌ی ۶۹ را در جدول توسعه‌ی انسانی به خود اختصاص داده است.
ج) امید به زندگی در کشور نروژ ۸۱/۶ سال است.
د) در کشور موزامبیک نرخ مرگ و میر نوزادان ۶۱/۵ در هر هزار تولد و در کشور نروژ تولید ناخالص داخلی سرانه برابر با ۶۲۴۴۸ دلار است.
ه) متوسط نرخ مرگ و میر نوزادان در ۴۹ کشور با توسعه‌ی انسانی زیاد برابر با ۶ در هر هزار نفر است.
و) متوسط درصد نرخ باسوادی بزرگسالان در ۴۳ کشور با توسعه‌ی انسانی ضعیف برابر با ۵۷/۱ درصد است.

علوم و فنون ادبی (۱)

-۷۱

(میترا پاک‌نژاد، زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم، صفحه‌ی ۵۴ و ۵۵)
مورد الف: شاعران معروف آذربایجان، سبک شعر فارسی را از آن چه در دیگر نواحی ایران یا پیش از آنان رایج بود، متمایز ساختند.
مورد د: تحولی که سنایی و انوری در غزل ایجاد کردند باعث شد که در قرن هفتم شاعران بزرگی در غزل ظهور کنند.

-۷۲

(سهرانه زارع‌کاریزی، شکل‌گیری و گسترش زبان و ادبیات فارسی، صفحه‌ی ۴۳ و ۴۴)
شرح داده‌شده درباره‌ی کتاب «شاهنامه‌ی ابومنصوری» است.

-۷۳

(سپهر حسن‌فان‌پور، شکل‌گیری و گسترش زبان و ادبیات فارسی، صفحه‌ی ۴۱ و ۴۲)
غزنویان نیز برای ماندگاری حکومت نوپای خود ناگزیر شدند زبان پارسی را رواج دهند و دست کم تا پایان سلطنت مسعود، دربار آنان به وجود شاعران بزرگ فارسی‌گوی آراسته بود.

-۷۴

(عارف‌سادات طباطبایی‌نژاد، سبک و سبک‌شناسی دوره‌ی دوم (سبک عراقی)، صفحه‌ی ۶۰ و ۶۱)
در سه عبارت نخست ویژگی‌های سبک نثر دوره‌ی دوم، دیده می‌شود. از جمله: استفاده از سجع، حذف افعال به قرینه، کاربرد لغات مهجور عربی، آوردن مترادف‌ها، استفاده از ترکیبات دشوار و کاربرد ضرب‌المثل عربی. در حالی که در عبارت گزینه‌ی «۴» ویژگی‌هایی چون کوتاهی جملات، استفاده از واژگان ساده‌ی فارسی و کاربرد معانی قابل فهم، یافت می‌شود.

-۷۵

(سپهر حسن‌فان‌پور، شکل‌گیری و گسترش زبان و ادبیات فارسی، صفحه‌ی ۴۳)
شعر حکمی و اندرزی (تعلیمی) در دوره‌ی سلجوقیان به پختگی رسید. آوردن موعظه و نصیحت در شعر پارسی از آغاز قرن چهارم معمول گردید و در این باب، قطعه‌های کوتاهی سروده شد؛ اما کسی که قصیده‌ی تمام و کمال در این موضوع سرود، کسایی مروزی بود.

-۷۶

(سیریمال طباطبایی‌نژاد، سبک و سبک‌شناسی دوره‌ی اول (سبک خراسانی)، صفحه‌ی ۴۸ و ۴۹)
فقط گزینه‌ی «۴» بیانگر ویژگی فکری سبک خراسانی است.
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱» و جمله‌ی دوم گزینه‌ی «۳» از ویژگی‌های ادبی سبک خراسانی است.
گزینه‌ی «۲» و جمله‌ی اول گزینه‌ی «۳» از ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی است.

-۷۷

(سیریمال طباطبایی‌نژاد، سبک و سبک‌شناسی دوره‌ی دوم (سبک عراقی)، صفحه‌های ۴۸، ۴۹ و ۶۰)
«فاصله گرفتن از عشق زمینی» از ویژگی‌های فکری شعر سبک عراقی است.
ابیات سه گزینه‌ی دیگر و ویژگی مقابل آن؛ مربوط به سبک خراسانی است.

-۷۸

(سیریمال طباطبایی‌نژاد، سبک و سبک‌شناسی دوره‌ی اول (سبک خراسانی)، صفحه‌ی ۵۰)
در گزینه‌ی «۳» واژه‌ی عربی اندکی یافت می‌شود و لغات کم‌کاربردی مانند «تافته شد» و «بنگفت» قدیمی بودن سبک این نثر را نشان می‌دهد (متن از ترجمه‌ی تفسیر طبری است).
تشریح گزینه‌های دیگر:

در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»، واژگان عربی متن نشان می‌دهد که متن از دوره‌ی سامانی نیست.

-۷۹

(میترا پاک‌نژاد، سبک و سبک‌شناسی دوره‌ی اول (سبک خراسانی)، صفحه‌ی ۵۱)
در گزینه‌ی «۳» ویژگی‌های نثر دوره‌ی غزنوی و سلجوقی مانند استفاده‌ی بیش‌تر، از لغات عربی دیده می‌شود.

-۸۰

(کتاب جامع، زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم، صفحه‌ی ۵۵ کتاب درسی)
با خروج شعر از دربارها و ورود آن به خانقاه‌ها، دامنه‌ی موضوعات آن، گسترش یافت و بر سادگی بیان آن افزوده شد.

تاریخ (۱) ایران و جهان باستان

۸۱-

(بهمنیار آرون، یونان و روم، صفحه‌ی ۵۱ و ۵۲)

الف) بروز جنگ‌های بزرگ و رقابت بین دولت - شهرهای یونانی با حکومت هخامنشیان ← تسلط بر منطقه‌ی آسیای صغیر
ب) مانع مهم اتحاد سیاسی و اجتماعی یونان در دوره‌ی باستان ← وجود جزایر پراکنده و دیگر عوامل طبیعی
ج) افزایش تعامل فرهنگی میان تمدن‌ها و مردمان قلمرو تحت فرمان اسکندر ← لشکرکشی و فتوحات اسکندر

۸۲-

(بهمنیار آرون، یونان و روم، صفحه‌ی ۵۳)

در نتیجه‌ی توسعه‌ی دریانوردی و گسترش تجارت خارجی، طبقه‌ای از ثروتمندان و اشراف برآمدند و به جای شاهان، قدرت را در دست گرفتند. سولون نخستین قانون یونان را نوشت.

۸۳-

(سکینه‌سارات سعیریان، یونان و روم، صفحه‌های ۵۲، ۵۳ و ۵۴)

تنها حکومت اشکانی بود که در مقابل سپاه قدرتمند روم ایستادگی کرد و مانع پیشروی بیش‌تر آنان به سوی ایران شد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: جنگ‌های پلوپونزی درگیری داخلی بین دولت - شهرهای یونانی آتن و اسپارت بود.

گزینه‌ی «۳»: رومیان با لشکرکشی به سرزمین‌های شرق دریای مدیترانه در غرب آسیا، توانستند بقایای حکومت سلوکیان را از بین ببرند.

گزینه‌ی «۴»: درباره‌ی دین و اعتقادات یونانیان است نه رومیان.

۸۴-

(علی‌مفهر کریمی، سپیده‌دم تمدن ایرانی، صفحه‌ی ۷۷)

تصاویر الف) و ب) صفحه‌ی ۷۷، هر دو مربوط به تمدن ایلام و پایتخت آن یعنی شوش هستند.

تشریح قسمت دوم گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: درست

گزینه‌ی «۲»: درست

گزینه‌ی «۳»: نادرست (دوران هخامنشیان دوباره شکوه و عظمت یافت).

گزینه‌ی «۴»: نادرست (بافندی رونق داشت).

۸۵-

(سکینه‌سارات سعیریان، یونان و روم، صفحه‌ی ۵۸)

براساس قانون اساسی رم، ساختار حکومت، شامل چند مجلس و شماری مقام‌های اجرایی بود.

ریاست قوه‌ی اجرایی به دو کنسول اعطا می‌شد که از میان اعضای سنا برای دوره‌ی یکساله، بدون تکرار، انتخاب می‌شدند. وقتی یک کنسول در جنگ بود، کنسول دیگر اداره‌ی امور داخل را برعهده داشت.

به دلیل عدم کارایی لازم در اداره‌ی سرزمین پهناور، قدرت اجرایی در اختیار یک فرد به عنوان شخص اول مملکت قرار گرفت که به آوگوستوس و بعداً «امپراتور» معروف شد.

۸۶-

(آزاده میرزائی، مطالعه و کاوش در گذشته‌های دور، صفحه‌ی ۶۲ و ۶۳)

آغاز تحقیقات گسترده درباره‌ی تاریخ ایران در دوره‌ی باستان مربوط به آگاهی تاریخی متکی به پژوهش و کاوش‌های جدید بود و تا قبل از رمزگشایی خط میخی مورخان ایرانی بر پایه‌ی ترجمه‌ی خدای‌نامه‌های متعلق به دوران ساسانی و نیز داستان‌های شاهنامه‌ی فردوسی، تاریخ ایران در عهد باستان را می‌نوشتند.

۸۷-

(آزاده میرزائی، سپیده‌دم تمدن ایرانی، صفحه‌ی ۷۲)

تصویر سنگ در صورت سؤال، سنگی نوک‌تیز در ایلام را نشان می‌دهد که مربوط به دوران فراپارینه سنگی است. (۱۸ تا ۱۲ هزار سال پیش)

۸۸-

(اعظم ممدری، مطالعه و کاوش در گذشته‌های دور، صفحه‌ی ۶۵ تا ۶۸)

الف) شناخت بهتر سلسله‌های پادشاهی مادی تا ساسانیان
ب) منابع نوشتاری: سنگ‌نوشته‌ها، گل‌نوشته‌ها، سالنامه‌ها، کتاب‌های تاریخی، ادبی، دینی و جغرافیایی / منابع غیرنوشتاری: ابزارها، ظروف، اشیاء، پل‌ها و کاروانسراها
پ) در منابع نوشتاری غیرایرانی مطالبی درباره‌ی هخامنشیان و به خصوص کورش بزرگ وجود دارد.

ت) خدای‌نامه‌ها از مهم‌ترین نوشته‌های تاریخی دوره‌ی ساسانی به‌شمار می‌روند و در واقع تاریخ عمومی سرزمین و مردم ایران از آغاز آفرینش تا اواخر حکومت ساسانی بودند.

۸۹-

(مبیه مبئی، سپیده‌دم تمدن ایرانی، صفحه‌ی ۷۰ و ۷۱)

فلات ایران از شمال به دریای طبرستان (مازندران) و دریایچه‌ی اورال، از غرب به جلگه‌ی بین‌النهرین، از جنوب به خلیج فارس، دریای مکران (عمان) و اقیانوس هند و از شرق به جلگه‌ی سند محدود می‌شود. (علت نادرستی قسمت اول گزینه‌ی «۱»)

کوه‌ها و رشته‌کوه‌های بزرگ و کوچکی، این فلات را دربر گرفته و در دامنه و میان آن‌ها، دشت‌ها و جلگه‌هایی با آب و هوای متفاوت به وجود آورده است. (علت نادرستی قسمت اول گزینه‌ی «۲»)

موقعیت جغرافیایی فلات ایران تأثیر زیادی بر تاریخ و تمدن آن داشته است. ایران به واسطه‌ی موقعیت جغرافیایی خاص خود در جنوب غربی آسیا، پل ارتباطی میان شرق و غرب جهان باستان محسوب می‌شد. (علت نادرستی گزینه‌ی «۴»)

حمله‌های نظامی حکومت‌های خارجی و هجوم‌ها و مهاجرت‌های اقوام مختلف، تأثیر فوق‌العاده‌ای بر جنبه‌های گوناگون زندگی سیاسی، اجتماعی، فکری و ... ایرانیان در طول تاریخ گذاشته است.

۹۰-

(مبیه مبئی، سپیده‌دم تمدن ایرانی، صفحه‌ی ۷۴ و ۷۵)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: قسمت اول، نادرست - قسمت دوم، درست - قسمت سوم، درست

گزینه‌ی «۲»: قسمت اول، درست - قسمت دوم، درست - قسمت سوم، نادرست (شوش و چغامیش در خوزستان)

گزینه‌ی «۳»: قسمت اول، درست - قسمت دوم، نادرست (در حدود ۵ تا ۷ هزار سال پیش) - قسمت سوم، درست

گزینه‌ی «۴»: قسمت اول، نادرست (سطح دیوارها، کاهگل پوشانده شده بود و سقف خانه‌ها با تیرهای چوبی بود) - قسمت دوم، نادرست (تپه‌ی حبیی در کرمان) - قسمت سوم، درست

مغرافیای ایران

۹۱-

(بهناز آرون، آب و هوای ایران، صفحه‌ی ۳۳ و ۳۵)
سازمان هواشناسی کشور با استفاده از اطلاعات روزانه، مانند فشار، رطوبت و دما نقشه‌های هواشناسی تهیه می‌کند.
علت‌های تنوع آب‌وهوایی کشور را می‌توان در سه عامل جغرافیایی مورد بررسی قرار داد: موقعیت جغرافیایی، ارتفاع و جهت کوهستان‌ها و توده‌های هوا

۹۲-

(بهناز آرون، آب و هوای ایران، صفحه‌ی ۳۶ و ۳۹)
مهم‌ترین عامل ریزش برف و باران و تأمین آب در کشور، توده‌ی هوای مرطوب غربی است که رطوبت دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس را در دوره‌ی سرما به داخل ایران منتقل می‌کند و برف و باران به همراه دارد.
زاویه‌ی تابش خورشید در آذربایجان غربی: مایل‌تر
زاویه‌ی تابش خورشید در جنوب سیستان و بلوچستان: عمود

۹۳-

(بهروز بیبی، آب و هوای ایران، صفحه‌ی ۴۳ و ۴۴)
هرچند پیشرفت فناوری تأثیر عوامل آب و هوایی بر شیوه‌ی زندگی انسان را کم‌تر کرده است، هنوز هم آب و هوا مهم‌ترین عامل کنترل‌کننده‌ی فعالیت‌های روزانه و همچنین طولانی‌مدت زندگی انسان است.
جغرافیای پزشکی در زمینه‌ی تأثیرات عوامل طبیعی بر سلامت انسان مطالعه می‌کند.

۹۴-

(سیرمهرشا درگستر، آب و هوای ایران، صفحه‌ی ۴۳ تا ۴۵)
در گذشته، مردم در ساخت ساختمان، به اثر اقلیم بر ساختمان و محیط توجه می‌کردند و به همین دلیل در داخل خانه‌هایشان دارای آسایش بودند و انرژی کم‌تری هم مصرف می‌شد. مهم‌ترین سوانح جاده‌ای: برف سنگین، سقوط بهمن، وقوع سیل، یخبندان و پدید آمدن مه.
عواملی چون کاهش ریزش‌های جوی، خشک شدن باتلاق‌ها و مدیریت ضعیف منابع آب در این مناطق، باعث شکل‌گیری پدیده‌ی ریزگردها شده است.

۹۵-

(بهروز بیبی، آب و هوای ایران، صفحه‌های ۳۷، ۴۲ و ۴۳)
کشور ایران از نظر موقعیت جغرافیایی در منطقه‌ی پرفشار جنب‌حاره‌ای قرار دارد. در اطراف مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجدی به دلیل سنگینی و فرونشینی‌هوا، کمربند پرفشار جنب‌حاره‌ای تشکیل می‌شود و دارای آب و هوای گرم و خشک است.
مناطق داخلی و شرقی کشور به دلیل دور بودن از دریاها و منابع رطوبتی به مناطق خشک و بیابانی تبدیل شده‌اند؛ مانند بیابان طبس، دشت کویر و بیابان لوت.

۹۶-

(روح‌انگیز مموی، ناهمواری‌های ایران، صفحه‌ی ۳۱ و ۳۲)
منابع و ذخایر ذغال‌سنگ، نفت و گاز سبب جلب جمعیت در مجاورت جلگه‌ها شده است. انسان با اسکله‌سازی، بندرسازی، احداث جاده، گسترش شهرها و روستاها به ضرر از بین رفتن اراضی کشاورزی و جنگلی، تغییرات وسیعی در نواحی ساحلی ایران ایجاد کرده است.

۹۷-

(روح‌انگیز مموی، آب و هوای ایران، صفحه‌ی ۴۲ و ۴۳)
علت به وجود آمدن دشت کویر دوری از منابع رطوبتی رشته‌کوه‌های بلند البرز و زاگرس است و بیابان لوت تحت تأثیر فشار زیاد جنب‌حاره‌ای به وجود آمده است.

۹۸-

(الهام میرزائی، آب و هوای ایران، صفحه‌ی ۴۵)
آلودگی هوا، بیابان‌زایی، خشکسالی و افزایش دما، مشکلات محیط زیستی مربوط به آب و هوا است که در سال‌های اخیر، کشور ما و دیگر کشورهای جهان را دچار مشکل کرده است.

شکل‌گزینیه «۲» وارونگی دما را نشان می‌دهد و شکل‌گزینیه «۱» حالت عادی هوا را نشان می‌دهد.

۹۹-

(الهام میرزائی، ناهمواری‌های ایران، صفحه‌ی ۲۲ تا ۲۵)
الف) دو توده‌ی کوهستانی سهند و سلان در منطقه‌ی کوهستانی آذربایجان واقع‌اند.
ب) فعالیت آتش‌فشانی در دوره‌ی کواترن سبب شکل‌گیری قله‌ی دماوند در رشته‌کوه البرز شده است.
ج) در کنار عوامل فرسایش (آب‌های روان، باد و اختلاف دما)، عملکرد انسان، سرعت تغییرات را افزایش داده است و موجب تغییر شکل ناهمواری‌های ایران شده است.
د) کوه‌های شمال خراسان، به شکل منظم و موازی در شمال شرقی ایران قرار دارند.

۱۰۰-

(میهی میی، ناهمواری‌های ایران، صفحه‌ی ۲۷ تا ۲۹)
الف) کوه‌های منفرد از جنس توده‌های نفوذی آذرین هستند.
ب) در جنوب استان سیستان و بلوچستان و اطراف چالسه‌ی جازموریان در کرمان، منطقه‌ی مکران واقع شده است که در آن رشته‌کوه بشاگرد وجود دارد.
پ) دشت لوت: فرسایشی، دشت نه‌اوند: تراکمی
ت) نشانه‌های تغییرات اقلیمی: تغییر در الگوی پراکندگی ریزش‌های جوی، بروز توفان‌ها و خشک‌سالی‌ها

جامعه‌شناسی (۱)

۱۰۶-

(الوام میرزائی، **جهان‌های اجتماعی**، صفحه‌ی ۳۲ و ۳۳)

انسان در قبال فرهنگی که از طریق تربیت به او منتقل می‌شود، صرفاً موجودی منفعل و پذیرنده نیست، بلکه کنشگری فعال و تأثیرگذار است. تنوع آگاهی و معرفت انسان‌ها و هم‌چنین تنوع اراده و اختیار آن‌ها، سبب پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود. تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های سطحی جهان اجتماعی باشد، از نوع تفاوت‌هایی است که درون یک جهان اجتماعی واحد رخ می‌دهد، اما تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های عمیق جهان اجتماعی و عناصر محوری باشد، آن را به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌کند.

۱۰۷-

(آزیتا بیرقی، **پیامدهای جهان اجتماعی**، صفحه‌ی ۴۴ و ۴۵)

رواج کنش‌های حسابگرانه‌ی معطوف به دنیا عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کند. افول علوم عقلانی و وحیانی، امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری را از بین می‌برد و داوری درباره‌ی این امور را به تمایلات افراد و گروه‌های متفرق می‌سپارد.

۱۰۸-

(آزیتا بیرقی، **پیامدهای جهان اجتماعی**، صفحه‌ی ۴۳ و ۴۵)

منظور از جهان متجدد، غرب بعد از رنسانس است؛ یعنی جهان غرب چهارصد سال اخیر. در این جهان داوری درباره‌ی فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی به تمایلات افراد و گروه‌های متفرق سپرده می‌شود. از این روند، به زوال معنا و «عقلانیت ذاتی» یاد می‌شود.

۱۰۹-

(عمیر مهرئی، **پیامدهای جهان اجتماعی**، صفحه‌ی ۴۰)

هر جهان اجتماعی تا زمانی که از طریق مشارکت اجتماعی افراد بابر جاست، پیامدهای ضروری و الزامی آن نیز باقی است.

۱۱۰-

(عمیر مهرئی، **پیامدهای جهان اجتماعی**، صفحه‌ی ۴۱)

فرصت‌ها و محدودیت‌ها به یک‌دیگر وابسته‌اند و هیچ کدام بدون دیگری محقق نمی‌شود.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه‌ی «۱»: مقررات راهنمایی و رانندگی با آن که محدودیت‌هایی به وجود می‌آورد، عمل کردن به آن‌ها فرصت رفت و آمد ایمن و سریع را به دنبال دارد.
گزینه‌ی «۲»: جهان‌های اجتماعی مختلف را براساس آرمان‌ها و ارزش‌های آن‌ها و نیز فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که به دنبال می‌آورند، ارزیابی می‌کنند.
گزینه‌ی «۴»: فرصت‌ها و محدودیت‌ها به یک‌دیگر وابسته‌اند و هیچ یک بدون دیگری محقق نمی‌شوند به عبارت دیگر دو روی یک سکه‌اند.

۱۰۱-

(بیژن امیریان، **ارزیابی جهان‌های اجتماعی**، صفحه‌ی ۵۱)

جهان‌های اجتماعی که علم را به دانش تجربی محدود می‌کنند و عقل و وحی را به عنوان دوروش علمی، معتبر نمی‌دانند، نمی‌توانند از حق یا باطل بودن عقاید و آرمان‌ها سخن بگویند.

۱۰۲-

(بیژن امیریان، **ارزیابی جهان‌های اجتماعی**، صفحه‌ی ۵۲ و ۵۳)

برخی مصادیق فرهنگ باطل عبارت‌اند از: نژادپرستی و برتر دانستن یک گروه یا گروه خاص، استکبار و غلبه بر دیگر جوامع، پول پرستی و شرک. آزادی انسان‌ها از همه‌ی بندها و موانع راه سعادت آن‌ها، عدالت و ایجاد شرایط مناسب برای رشد و تعالی همه‌ی انسان‌ها و ... از عقاید و ارزش‌های حقیقی و درستی هستند که حقانیت و درستی آن‌ها با موافقت و مخالفت آدمیان نیز تغییر نمی‌کند. اگر جوامع حقایق را نشناسند و به آن ایمان نیاورند و مطابق آن عمل نکنند از حق گسسته و به سوی باطل گام برمی‌دارند.

۱۰۳-

(سیدرضا میرفغانی، **جهان‌های اجتماعی**، صفحه‌ی ۳۴ تا ۳۶)

برخی اندیشمندان با توجه به نمودار عرضی (نه نگاه تک خطی به تاریخ بشر) معتقدند برخی فرهنگ‌ها و تمدن‌ها، زمانی طولانی دوام می‌آورند و بعضی دیگر پس از مدتی از بین می‌روند.
توضیح نکات درسی:
نسبت به سیر تکاملی جوامع دو دیدگاه وجود دارد: طولی (خطی): همه‌ی جهان‌های اجتماعی شبیه به یک‌دیگر هستند. / عرضی (غیرخطی): جهان‌های اجتماعی متنوع‌اند.

۱۰۴-

(سیدرضا میرفغانی، **پیامدهای جهان اجتماعی**، صفحه‌ی ۴۱ و ۴۲)

هر جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های خود، افق‌ها و ظرفیت‌های جدیدی برای انسان فراهم می‌کند و ممکن است ظرفیت‌ها و توانمندی‌های دیگر بشر را نادیده بگیرد. برخی از این جهان‌های اجتماعی، استعداد‌های معنوی انسان را نادیده می‌گیرند یا فرصت شکوفایی آدمی را فراهم نمی‌آورند و برخی با رویکرد صرفاً دنیوی نسبت به نیازهای مادی و دنیوی انسان بی‌توجه‌اند.

۱۰۵-

(الوام میرزائی، **ارزیابی جهان‌های اجتماعی**، صفحه‌ی ۴۸)

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه‌ی «۱»: قلمرو واقعی و آرمانی جهان اجتماعی به روی یک‌دیگر گشوده شده‌اند و مرز آن‌ها براساس عمل مردم تغییر می‌کند.
گزینه‌ی «۲»: هر اندازه مردم مطابق ارزش‌ها عمل کنند، به همان اندازه آرمان‌ها وارد قلمرو واقعی جهان اجتماعی می‌شوند.
گزینه‌ی «۴»: جوامع مختلف با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، آن‌ها را به قلمرو آرمانی خود وارد می‌کنند.

جامعه‌شناسی (۱) (شاهد «گواه»)

۱۱۱-

(سؤال ۷۹ کتاب جامع، جهان‌های اجتماعی، صفحه‌ی ۳۱ کتاب درسی)
مفاهیم ذکرشده، اشاره به یکسانی زندگی همه‌ی انسان‌ها و شیوه‌ی یکسان زندگی سایر موجودات دارد. درحالی‌که در گزینه‌ی «۳» به کنش‌های مختلف انسان‌ها و جهان‌های مختلف اشاره می‌کند.

۱۱۲-

(سؤال ۹۳ کتاب جامع، جهان‌های اجتماعی، صفحه‌ی ۳۴ کتاب درسی)
تفاوت‌هایی که به ارزش‌های کلان باز می‌گردد از نوع تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی مختلف است و تفاوت میان جهان اجتماعی اسلام و جهان اجتماعی شبه جزیره‌ی عربستان از این نوع تفاوت‌هاست.

۱۱۳-

(سؤال ۹۴ کتاب جامع، جهان‌های اجتماعی، صفحه‌ی ۳۵ کتاب درسی)
این گزینه مربوط به سیر تاریخی جوامع در عرض هم می‌باشد.

۱۱۴-

(سؤال ۱۰۱ کتاب جامع، پیامدهای جهان اجتماعی، صفحه‌ی ۴۴ کتاب درسی)
آدمیان با روش تجربی و فناوری حاصل از آن قدرت پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث را دارند.

۱۱۵-

(سؤال ۱۰۸ کتاب جامع، پیامدهای جهان اجتماعی، صفحه‌ی ۴۳ کتاب درسی)
گزینه‌ی «۳»: مربوط به «فرهنگ معنوی» می‌باشد نه «فرهنگ سکولار».

توضیح نکات درسی:

فرهنگ دنیوی و این جهانی، فرهنگ سکولار است. در این فرهنگ، جهان دیگر انکار می‌شود و یا در محدوده‌ی منافع‌ی که برای خواسته‌های این جهانی بشر دارد، پذیرفته می‌شود.

۱۱۶-

(سؤال ۱۱۲ کتاب جامع، پیامدهای جهان اجتماعی، صفحه‌ی ۴۳ کتاب درسی)
گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» اشاره به ویژگی‌های فرهنگ اساطیری دارند ولی گزینه‌ی «۴» اشاره به فرهنگ توحیدی دارد که مربوط به فرهنگ اسلام و انبیای الهی است.

۱۱۷-

(سؤال ۱۵۳ کتاب جامع، پیامدهای جهان اجتماعی، صفحه‌ی ۴۲ کتاب درسی)
برخی از جهان‌ها، استعدادهای «معنوی» انسان را نادیده می‌گیرند یا فرصت باروری و شکوفایی سطوح مختلف عقلانیت را فراهم نمی‌آورند. برخی دیگر، مانع از بسط «ابعاد دنیوی» وجود انسان می‌شوند و با رویکرد دنیاگریز خود، از توانمندی‌های آدمی برای آباد کردن این جهان استفاده نمی‌کنند.

۱۱۸-

(سؤال ۹۰ کتاب جامع، جهان‌های اجتماعی، صفحه‌ی ۳۴ کتاب درسی)
معانی عمیق و بنیادین هر فرهنگ، در حکم بنیان‌ها و سنگ‌های اصلی آن فرهنگ‌اند. جهان اسلام با نابود کردن سنگ‌های کلیدی جامعه‌ی جاهلی، سطوح و لایه‌های پایین جامعه‌ی جاهلی را در خدمت معانی عمیق و حیاتی خود قرار داد و از این طریق، زبان عربی نیز حامل کلام و بیان الهی شد.

۱۱۹-

(سؤال ۱۲۷ کتاب جامع، ارزیابی جهان‌های اجتماعی، صفحه‌ی ۵۰ کتاب درسی)
بخش‌هایی از فرهنگ که از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشند، فرهنگ حق نام دارد.

۱۲۰-

(سؤال ۱۲۵ کتاب جامع، ارزیابی جهان‌های اجتماعی، صفحه‌ی ۴۸ کتاب درسی)
برنامه‌ریزان فرهنگی درصدد ورود بخشی از قلمرو آرمانی به قلمرو واقعی هستند که در قلمرو واقعی وجود ندارد.

منطق

منطق (شاهد «گواه»)

۱۲۱-

(ناهیور پوهریان، اقسام تعریف، صفحه‌ی ۲۷)

در حد تام و حد ناقص از ذاتیات استفاده می‌گردد و حد تام از جنس قریب و فصل و حد ناقص از جنس بعید و فصل تشکیل شده‌اند پس فصل مشترک بین حد تام و ناقص است. و تعریف «انسان به جسم جاننداری که توانایی تفکر دارد» تعریف به حد ناقص است؛ زیرا از یکی از اجناس بعید و فصل تشکیل شده است.

۱۲۲-

(فرهناز فان‌مهمری، اقسام تعریف، صفحه‌ی ۲۶)

بخش مهمی از ادراکات ما را «تعریف‌ها» تشکیل می‌دهند و از تعریف کردن نمی‌توان پرهیز کرد چون بخش مهمی از دانش ما پاسخ به چیستی‌ها است. در عبارت «حیوان جسم حساس است» مفهوم حیوان به وسیله‌ی جسم حساس تعریف شده است بنابراین «حیوان» را معرفت؛ یعنی تعریف شده و «جسم حساس» را معرفت؛ یعنی تعریف کننده می‌نامند.

۱۲۳-

(مهمرسین امامی، جایگاه قضیه در استدلال، صفحه‌ی ۳۳)

قضیه عبارت است از الفاظ و کلمات مرکبی که روی هم رفته یک جمله‌ی با معنی را می‌سازند و درباره‌ی چیزی خبر می‌دهند و می‌توان راجع به درست یا غلط بودن آن‌ها سخن گفت. در عبارت موجود در سؤال یک قضیه‌ی شرطی وجود دارد.

۱۲۴-

(سیرمیتبی پورای، اقسام تعریف، صفحه‌ی ۲۷)

تعریف به «حد تام» که به کمک مفاهیم درونی و ذاتی صورت می‌گیرد به شناخت دقیق‌تر یک موضوع می‌انجامد مانند تعریف مثلث به «شکل سه‌ضلعی» که از ترکیب شکل (جنس قریب) و سه‌ضلعی (فصل) تشکیل شده است.

۱۲۵-

(فرهناز فان‌مهمری، جایگاه قضیه در استدلال، صفحه‌ی ۳۱)

هر استدلال ترکیبی از حداقل دو قضیه است که با رعایت شرایطی به قضیه‌ی دیگری به نام نتیجه منجر می‌شود. نام دیگر تصدیق «قضیه» است.

۱۲۶-

(فاطمه شومیری، اقسام قضایای حملی و شرطی، صفحه‌ی ۳۹)

قضیه‌ی شرطی متصل، قضیه‌ای است که در آن به پیوستگی و اتصال دو نسبت یا عدم پیوستگی و اتصال دو نسبت حکم شده است. مقدم مستلزم تالی و تالی تابع مقدم است. در این قضایا جمله‌ای که با معنای اگر شروع می‌شود، مقدم و جمله‌ای که در معنای تابع است، تالی نامیده می‌شود. در حقیقت «نوعی رابطه میان مقدم و تالی برقرار است» و اساساً ماهیت قضیه‌ی شرطی متصل همین رابطه است.

۱۲۷-

(بیبی صولتی، اقسام قضایای حملی و شرطی، صفحه‌ی ۴۰)

قضیه‌ی شرطی منفصل حقیقی، قضیه‌ای است که در آن هم درست بودن دو طرف قضیه محال است و هم غلط بودن آن‌ها؛ یعنی حکم می‌شود که هر دو جزء نمی‌توانند با هم کاذب و صادق باشند؛ بلکه همواره یکی صادق و دیگری کاذب است و به همین دلیل انفصال بین دو طرف را «حقیقی و نام» دانسته‌اند.

۱۲۸-

(ژیللا سلاویقه، اقسام قضایای حملی و شرطی، صفحه‌ی ۳۶ و ۳۷)

قضیه‌ی محصوره قضیه‌ای است که در آن موضوع قضیه، شخص یا چیز یا مجموعه‌ی معینی نباشد و شامل افراد و چیزهای متعدد شود؛ مانند: «هر قطاری وقتی وارد ایستگاه می‌شود بوق می‌زند» که موضوع آن «قطار» است و «انسان عاقل از کار خود لذت می‌برد» که موضوع آن «انسان عاقل» است. قضیه‌ی شخصی قضیه‌ای است که در آن موضوع قضیه مشخص است؛ مانند «این تلاش شما قابل تقدیر است» که موضوع آن «این تلاش شما» است.

۱۲۹-

(سیرمیتبی پورای، جایگاه قضیه در استدلال، صفحه‌ی ۳۳)

با توجه به این‌که مورد اول یک قضیه‌ی حملی است و متشکل از موضوع، محمول و نسبت است و قضیه‌ی دوم که شرطی است و متشکل از مقدم و تالی است.

۱۳۰-

(هژبر ریسمی، جایگاه قضیه در استدلال، صفحه‌ی ۳۵)

در بیت «بدانی کثرت از وحدت یکایک / اگر روی و خطش بینی تو بی‌شک» تالی یعنی (بدانی کثرت از وحدت یکایک) بر مقدم یعنی (اگر روی و خطش بینی تو بی‌شک) به دلیل «ظرافت ادبی» تقدم پیدا کرده است و در نتیجه اجزای قضیه؛ یعنی مقدم و تالی جا‌به‌جا شده‌اند.

۱۳۱-

(سؤال ۷۲ کتاب جامع، اقسام تعریف، صفحه‌ی ۲۷ کتاب درسی)

جسم: جوهر دارای رنگ / انسان: جسم نامی آینده‌ساز
جوهر: جنس قریب / دارای رنگ: عرض خاص = رسم تام
جسم نامی: جنس بعید / آینده‌ساز: عرض خاص = رسم ناقص

۱۳۲-

(سؤال ۸۰ کتاب جامع، اقسام تعریف، صفحه‌ی ۲۷ کتاب درسی)

در حد تام، نزدیک‌ترین مفاهیم درونی یعنی جنس قریب و فصل یک موضوع را پیدا کرده و در کنار هم قرار می‌دهیم. حد تام، کامل‌ترین قسم تعریف است.

۱۳۳-

(سؤال ۸۸ کتاب جامع، اقسام تعریف، صفحه‌ی ۲۶ کتاب درسی)

در تعریف «انسان حیوان متفکر است»: انسان را «معرف» یعنی «تعریف شده» و حیوان متفکر را معرفت یعنی «تعریف کننده» می‌نامند.

۱۳۴-

(سؤال ۹۶ کتاب جامع، جایگاه قضیه در استدلال، صفحه‌ی ۳۳ و ۳۵ کتاب درسی)

در قضایای حملی، محمول، وصف و حالت موضوع است و در قضایای شرطی «مقدم» به لحاظ معنی مقدم است.

۱۳۵-

(سؤال ۹۸ کتاب جامع، جایگاه قضیه در استدلال، صفحه‌ی ۳۳ و ۳۴ کتاب درسی)

«ایران، از کشورهای اسلامی است» و «هر بی‌نیم، حسن است»
موضوع محمول نسبت محمول موضوع نسبت

۱۳۶-

(سؤال ۱۰۴ کتاب جامع، جایگاه قضیه در استدلال، صفحه‌ی ۳۳ کتاب درسی)

قضیه‌ی «لباس من نخی است». یک قضیه‌ی حملی است و در قضیه‌ی حملی، صفتی یا حالتی از چیزی بیان می‌شود و به آن نسبت داده می‌شود.
لباس من نخی است.
موضوع + محمول + نسبت = قضیه‌ی حملی

۱۳۷-

(سؤال ۱۱۳ کتاب جامع، اقسام قضایای حملی و شرطی، صفحه‌ی ۴۰ و ۴۱ کتاب درسی)

در قضیه‌ی «فکر یا تعریف است یا استدلال» هم درست بودن دو طرف قضیه و هم غلط بودن آن‌ها، محال است، پس «منفصل حقیقی» است. در قضیه‌ی «ماده‌ی قضیه یا تجربی است یا تاریخی» درست بودن دو طرف قضیه محال، اما غلط بودن هر دو طرف ممکن است پس «منفصل مانع‌الجمع» است.

۱۳۸-

(سؤال ۱۱۴ کتاب جامع، جایگاه قضیه در استدلال، صفحه‌ی ۳۵ کتاب درسی)

در قضیه‌ی شرطی متصل، جمله‌ای که به لحاظ معنی دنباله‌ی مقدم باشد تالی است نه این‌که حتماً در لفظ و گفتار دنباله‌ی مقدم بیاید.

۱۳۹-

(سؤال ۱۱۷ کتاب جامع، اقسام قضایای حملی و شرطی، صفحه‌ی ۴۰ کتاب درسی)

در قضایای شرطی، حکم مشروط است ولی در قضایای حملی، شرطی وجود ندارد.

۱۴۰-

(سؤال ۱۲۵ کتاب جامع، اقسام قضایای حملی و شرطی، صفحه‌ی ۴۱ کتاب درسی)

گزینه‌ی «۳»، قضیه‌ی شرطی منفصل مانع‌الجمع است و گزینه‌های «۱، ۲ و ۴» قضایای شرطی منفصل حقیقی هستند.